

καταχερίσει. Στην εποχή τῶν Κορητικῶν στὰ 1897 ἐνέργησε ὅτι μποροῦσε ὑπὲρ τῆς Κρήτης. Ἡ πολιτικὴ τότε τῆς Γαλλίας μὲ ὑπουργὸ τὸν Ναποταυχ, ποὺ ἀκολουθοῦσε δουλικά τὴν πολιτικὴ τῆς Ρωσίας, εἶταν κηρυγμένη ἀντικρητικὴ. Φόναξε τότε ὁ Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας τὸν Ψυχάρη καὶ τότε νοθεύτησε τὸ παρὰ στήσε πὺς ὡς ὑπάλληλος τοῦ Κράτους χρέος εἶχε νὰ βαδίζει σύμφωνα μὲ τὴν κρατικὴ πολιτικὴ.

Ἀκοῦστε τώρα, κ.κ. Μενάρδοι, Χαντζηδακίοι καὶ λοιποί, τί ἔκανε ὁ Ψυχάρης. Μὲ τὸ πρῶτο τρένο πῆγε στὸ Απριεπς ἢ κάπιο πρὸς τὰ ἐκεῖ μέρος καὶ δημηγόρησε ὑπὲρ τῆς Κρήτης. Ὅταν ὁ Χαντζηδακίς ἢ ὅποιος ἄλλος παραβίληται μὲ τὸν Ψυχάρη, μᾶς φαίνεται σάν

Λύδιον παρ' ἄρμα
τεξὸς οἰχνηύων

ὡπὺς λέει τὸ Πινδαρικό.

Σὲ ὅσα καλά εἰπώθησαν τοῦ Ψυχάρη, ἔπρεπε νὰ προστεθεῖ καὶ ὅτι ἔγραψε ἢ κ. Παπαμόσκου στὸν πρόλογο τοῦ Ἀνθρώπινου Μηχανισμοῦ. Εἶναι ἀπὸ τὰ ἀληθινότερα καὶ καλύτερα. Ἀηλαδή:

«Ἀπὸ ἀρκετὰ μακρινὴ μου διδαχτικὴ πείρα
»πείστηκα πὺς εἶναι ἀκατόρθωτο τὰ παιδιὰ
»νὰ διδαχτοῦνε σωστὰ καὶ λογικὰ ἐξὸν ἂ διδαχ-
»τοῦνε στὴ γλῶσσα τους· ὁ συνηθισμένος τρό-
»πος τοῦ νὰ διδάσκονται σὲ τεχνητὴ καὶ δύσ-
»κολη γλῶσσα ἄλλου δὲν καταντᾷ παρὰ στὸ νὰ
»ἀφανίζει πολὺ ἢ λίγο τῶν παιδιῶν τὸ νοῦ,
καθὼς καὶ τὸ μνημονικό.

»Τὴν ἀλήθεια ἀφτὴ δὲν τὴν κατάλαβα ἐγὼ
»πρώτη. Τὴν ἔνωσαν καὶ κατὰ τὴν ξήγησαν
»ἄλλοι προτύτωρά μου, καὶ μάλιστα ὁ βαθὺς
»γιατρός τῆς Πόλης, ὁ κ. Φωτιάδης. Εἶναι
»ὅμως πιθανὸ πὺς κανεῖς μεις δὲ θὰ τὴν
»ἔνωθε τόσο νωρίς, καὶ λίγοι θὰ κατόρθωναν
»νὰ τὴν ἐφαρμόσουν, ἂ μὲ τόση σοφία καὶ
»τόσο ἠρωϊσμὸ δὲ μᾶς εἶχε δεῖξει καὶ θεωρη-
»τικὰ καὶ πρακτικὰ τὸ σωστὸ γλωσσικὸ δρόμο
»ὁ κ. ΨΥΧΑΡΗΣ.

»Τὸ βιβλιαράκι μου λοιπὸν ἀφτό, ποὺ
»μὲ ἀρκετοῦς μου κόπους τὸ μετέφρασα γιὰ
»νὰ βοηθῆσω καὶ ἐγὼ λιγάκι τῶν παιδιῶν τὴ
»διδασκαλία μὲ πρακτικὸ καὶ ὠφέλιμο μάθημα,
»ξηγημένον στὴ γλῶσσά τους, νομίζω χρέος μου
» ὡπὺς εἶναι καὶ χαρὰ μου—τοῦ κ. Ψυχάρη
»νὰ τὸ ἀφιερῶσω, τοῦ μεγάλου μας ὀλωνῶνε
»δασκάλου καὶ φωτοδότη.

»Ἀπαράδεχτο μοῦ φαίνεται πὺς μιὰ μέρα
»δὲ θὰ καταλάβει ἢ Ἑλλάδα ὀλόκληρη τί τοῦ
»χρωστὰ τοῦ κ. Ψυχάρη. Γιατί νομίζω τὴ γλύ-
»τωση ἀπὸ διανοητικὸ μαρασμὸ, καὶ λοιπὸν ἀπὸ
»ἱστορικὸ θάνατο. Τὸ ἔθνος, σφαλισμένον μέσα
»σὲ πνιγερὸ μπουντροῦμι, ἀνάσαινε στεκάμενον
»καὶ μολυσμένον ἀέρα, καὶ τοῦ κ. Ψυχάρη τὸ
»ἔργο εἶναι πὺς τόλμησε νὰ σπάσει τῆς φυλα-
»κῆς τὴ δασκαλικὰ κλειδαριά, καὶ ἔβγαλε ὄχι
»τὸ ἔθνος νὰ ἀνοσάνει τὸ ζωντανεφτικὸ καὶ
»μυρωμένον ἀεράκι τῆς πράσινης ἐξοχῆς».

ΜΙΣΕΜΟΣ

Ὁ ζωντανὸς ὁ χορισμὸς—τὸ λέει καὶ τὸ τραγοῦδι—
παρηγοριά δὲν ἔχει.

Ἀπὸ τὴν ἑώρα ποὺ ἔφυγες, ὁ νοῦς μου, ἀγαπημένε,
ὄλο μαζί σου τρέχει.

Παρηγοριά ἔχει ὁ θάνατος—τὸ λέει καὶ τὸ τραγοῦδι—
κ' ἐλεημοσύνη ὁ χάρος.

Πέτρα ποὺ δὲν παρηγορᾷ, καὶ ἀλύπητο μολύβι
τοῦ χορισμοῦ τὸ βίρος.

Σκόβω στὴν ζώνια τοῦ παιδιοῦ, τοῦ ἀγγελικοῦ ποὺ
παρηγορᾷ γιὰ νῆβρο, [ἀφῆνεις
καὶ τᾶστρο τὸ χαμόγελο τῆς ὀμορφιάς του κάνει
τὸν πόνο μου πὺς μαῦρο.

Ἡ ἀγάπη πάντα εἶναι διπλή—τὸ λέει καὶ τὸ τρα-
γοῦδι—
μὰ καὶ ὁ καημὸς περίσσοι, [γοῦδι—
ἄξιμα μὲς' στὴ μοναξιά πληγώνει καὶ τρομάζει
σάν ψέμα καὶ σὰ μῖσος.

Μὲ σένα θέλω νάμαι γὼ—τὸ λέει καὶ τὸ τραγοῦδι—
καὶ στὴν ἐρημίᾶ καλά ἴμαι.

Ἡ ἄσπρη νὰ μὴ λές' ὅπου καρδιά ἐκεῖ ἔναι κ' ἡ πατριδα
καὶ πάντα νὰ λές' π ἄ μ ε.

Τ' ἀγγελικὸ παιδάκι μας γέρονε τὸ κεφαλάκι
σὰ νὰ μοῦ λέη «ἀλήθεια.

Μυνοῦλα λές», καὶ πάφανε στὸ νοῦ μου νὰ βοῦζουν
τὰ θωραῖα τὰ παραμύθια.

Τοῦ κάζου τὰ χερσάκι του χοροῦμενα ἀναδεύει
μὲς' στῆς ψυχῆς τὰ βίθη
γιὰ νὰ μοῦ σπείρη τὴ ζοή! Ἀντητερά χτυπιάνε
τὰ μητριά μου στὴ βῆ!

Στοὺς ὄμους μου σάν τῆς νυχτιάς ἀπλώνονται τὰ
πὺς μαῦρα τὰ μαλλιά μου [πέπλα
καὶ στὸ ποτήρι οἱ νύμφισσοι πρὶν μαρμαροῦν γυρῶνον
νὰ ποῦν τὰ δάσριά μου.

ΛΙΑΝ Μ. ΙΑΚΩΒΙΔΗ

ΠΙΝΟΥΜΕ ΚΑΙ ΣΠΑΜΕ...

Τονίστηκε ἀπὸ τὴν κ. Μ. Φερέη
γιὰ τραγοῦδι καὶ πῆνο.

Πίνουμε καὶ σπάμε
τὸ χρυσὸ γινάλι
καὶ ἀντηχᾷ ἢ ταβέθρα ἀπ' τὸ τραγοῦδι,
καὶ ὅταν ἀγαπάμε
τρέμει τὸ φιλί
πρὶν νὰ πέσει στ' ἄλλο κουλκούδι.

Εἴμαστε στὰ χρόνια
γέροι, μὰ ἢ καρδιὰ
σάν παιδιοῦ εἶναι λεύτερη, καὶ ἀκόμι
τὸ λαλοῦν τὰ ἡδῶνια
μέσα στὰ κλαδιά:
«Χεῖλιμα κοραλλένια, πλάνο στόμα!»
Κέφρα κοκκινέλι,
Κάπφα, κ' ἐσὶ
παῖς τὸ σαντοῦρι, παιγνυδιάρη.
Γλύστρα σάν τὸ χέλι
στὸ χορὸ. Ἡ μισή,
βόλτα καὶ ἄλλη βόλτα γιὰ νὰ πῆρει.

Λέγς το: Ἄς πειθῶ
πίγοντας κρασί,
γιοματάρι, σῶσιμα—τὸ ρομπῆνι!
Ντέρετι νὰ μὴ βάνω
Κέφρα, Χάρε ἐσὶ,
—ἢ ψυχὴ μου φεύγοντας νὰ πίνει.